

KREŠŤAN

POLITICKE A SPOLOČENSKE KATOLICKE NOVINY
 VYCHADZAJU KAŽDU NEDELU NA 16 STRANACH.

Predplatná cena:
 Na celý rok 2 zl. — kr.
 Na pol roka 1 „ — „
 Na štvrt roka — „ 60 „
 Jednotlivé číslo 4 kr.

Majitelia a vydavatelia:
MIKULÁŠ LEPSÉNYI
 a **GERHARD NÉMETH.**

Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti
 VIII. ker., Práter-úlica 44.
 sem sa majú posielat predplatky, jako i do-
 pisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie.
 Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku
 je 10 kr. Rukopisy sa naspák nedávajú.

Krajinský
 sústredný sklad kresťanských potravných spolkov.

Budapešť, IX., Ferencz-körút 16.

Ten sa dá ľahko trafiť!

Kresťania! kupujte len u kresťanov!

Robotnícky zákon a socialismus.

Pravda sme povedali, že následkom liberálnej politiky a toho burzovného šafárenia, ktoré za peniaze kupuje nie len majetky, ale aj zákony a zákonodarcov, bude nemravnosť na hore a socializmus na dole. Keď sostreli moc a vážnosť náboženstva a sviatosť manželstva, keď miesto nich popustili úzdu beznáboženstvu a miesto kňaza spravili notára vodcom ľudu. predpovedali sme, že nastane spoločenský prevrat, v ktorom si nie štát, ale sociálny demokraticizmus nadobudne privržencom. Hľa v Báčke, v Torontálskej a v Peštianskej žali pod vojenským dozorom a šírenie poľnohospodárskeho (agrárneho) socializmu, menovite za Tisou — kde mu strana neodvyslych a reformáti dobre pripravili pôdu — prímalu vládu k tomu, aby výnimečným zákonom zahatila cestu agrárnemu socializmu a zabezpečila žatvy v Uhorsku.

V Sabolčskej, kde je toľko nových zemských pánov a ešte viac novomaďarských árendátorov, socializmus zaujal tú pôdu, ktorú predtým neodvysly mali a teraz píšu odtiaľ, že sa tam tridsať obcí vzbúrilo proti vrchnostiam. V Ramoče odohnali notára, v Káráse povstal ľud proti notárovi a reformátsky senior v obežníku žiada farárov, aby ľud utišili. Ctený štát nevládze sbezkonfessionálnymi obcami a potrebuje podporu cirkve; ale reformátski páni farári, ktorí sú menší, ako matrikári, nemajú vplyvu na ľud, treba tedy zákon vyniesť, použiť brachiálnu moc, aby robotníkov na úzde držali, a Desider Perczel pošle do Tápió-Szent-Mártonu sedemdesať žandárov, kde Ludvika Kubínyho, tamejšieho zemského pána už zabil socialistickými agitátormi pobúrený ľud preto, že si nechcel dať od nich za 3 zlatky denného tovarichu kosíť palach a zavolať si lacnejších robotníkov z Jász-Ladányu, nad čím sa pešťanský stoličný výbor zhrozil, ale preto nikto nepovedal, že je to ovocie liberálneho hospodárenia, ktoré navála na ľud čím väčšie dane, ho uvedie na žobrácku palicu, vystaví úžerníkom a úverníkom na zmenky, ktoré ľud pri voľbách zakupuje, v mravoch ho pokazí, vydieravým pokračovaním obecného predstavenstva rozhorčí a nad ním skrze slúžnovcov a žandárov tyransky panuje a potom sa diví, keď ho už úplne zhumploval, že ľud neposlúcha zákonom, ktoré len ministerpredseda a hlavní župáni môžu prekročiť.

Jedovatý strom donáša jedovaté ovocie. Vyťať načíim liberalizmus, slobodomyselnú stranu a kapitalistickú politiku burzy, ktorú vláda poslúcha a ktorej ona celé Uhorsko zapredá,

aby len tí prišli k niečomu v tomto europejskom Kanaáne, ktorí nededili pozemky alebo nemajú rúk ku práci, ale majú rozum a peniaze, aby zakúpili a si podriadili zem a prácu.

Agrárny socializmus, aj celá sociálna demokracia je následkom spoločenskej nemoce. Následok sa dá zmaríť, tým ale spoločnosť len ďalej trpí na ťažký neduh. Nemoc, tedy príčinu všetkého zla, prekazíme len liečením spoločnosti.

Robotnícky zákon prijímame, lebo poriadok je potrebný. Nehladíme naň, ako na konečné riešenie robotníckej otázky, ani zďaleka. Je to snemový návrh len na čas, je to výnimečný zákon na mimoriadne pomery, ktoré následkom štvorročnej agitácie agrárnych socialistov nastaly, ktoré hospodárskym nebezpečím hrozia krajine, zemským pánom a robotníkom zároveň. Prijali sme ho, ako ochrannú ustanovizeň, aby totiž vrchnosti zákonite mohli zabezpečiť uhorské poľné hospodárstvo pred pohromou, pred snuvanou všeobecnou vzburou robotníkov počas žatvy.

Že je návrh pochybený, že nie buričov, ale pobúrených a pomýlených, posiaľ vždy dobrých a triezvých robotníkov tresce neslychanou prisnosťou, to väzí v prírode Bánffyho vlády. Táto vláda zakladá sa násilníctve a je vždy povrchná, lebo nehľadá na žriedlo, ale už vzrastený mohutný potok chce pristaviť. Je v tomto robotníckom zákone mnoho dobrých vecí, ktoré chránia vlastníctvo, jasnými smluvami sriadzujú právne pomery, ktoré sa zaujmú robotníka proti vykorisťovaniu zo strany nájomníkov, no ale aj kapitalistický liberálny smer je tam hojne zastúpený. Toho sa nemôže odriekať táto vláda; spôsob platenia mzdy, že totiž dostane robotnícky ľud kus zeme a sa mu kosba zabezpečí, z čoho si volačo naschráňa na zimu, premení na peniaze, ktorý ľud zaveličie do krčmy, neodloží si veru nič na zimu a bude ešte väčšia bieda, ako bola posiaľ. Vynáša výroky o pracovnom čase, čo není povinný robotník spraviť a k čomu ho nemožno donútiť, ale nedeľný odpočinok, ktorý majú priemyselníci a kupeckí pomocníci starým zákonom zabezpečený, neustanoví aj pre poľných robotníkov, neberúc do ohľadu, že človek a zviera po šesťdňovej práci od skorého rána do pozdneho večera nie len že si zaslúži odpočinok, ale ho aj právom požadovať môže.

Pravda, odkedy je beznáboženstvo zákonom a žid zemským pánom a árendátorom,

páni v sobotu šábes držia a jich sluhovia, robotníci a statok musia pracovať; nedeľa není ich sviatok, prečo by tedy ich statok, robotníci a sluhovia nemali pracovať — strana a pláca tá istá. Vy kňazi len dajte zvonit na omšu, prídu vám tá staré babky a školské deti, tým môžete kázať.

V nedeľu večer zajde tá z Budapešti poverenník sociálnej kancelárie, donesie sebou časopisy a bude hlásať medzi ľudom revolúciu.

POLITICKÉ CHÝRY.

Kam z konopí? Celý svet sa smeje na Bánffyckou politikou, ktorá pri voľbách krajinských vyslancov Koššuthovcov pomáhala, ale Apponyistov i ľudovú stranu vykáňtrif chcela. Nuž teraz si b. Bánffy môže Koššuthovcov obľubiť, lebo obštrukciu robia proti návrhu zákona o provisoriume, to jest, konečným rečňovaním nedopustia, aby ten návrh zákonom zostal do prvého januára, ako by to bolo potrebné. Appoňovci a ľudová strana oproti tomu podporujú tento návrh, lebo bez toho spoločné záležitosti, ako vojenské, zahraničné atď. nemôžu sa poriadne a zákonne riadiť. Tak sa to stalo Bánffymu, ako tomu otcovi, ktorého svoje zle vychované deti nabili. Barón Bánffy teraz nevie, kam z konopí. My ale sme presvedčení o tom, že obštrukcia Koššuthovcov je čistá komédia, a že sa oni veľmi dobre srozumejú s pánom barónom Bánffym, a konečne predseda sa len preukáže, že všetko to sa len na to podalo, aby br. Bánffy zase môhol sa chváliť s „víťazstvom“ vo Viedni. Ak by ale Koššuthovci predseda vydržovali do prvého januára, ešte horšie bude, lebo vraj br. Bánffy bez zákona, len nariadením bude tie spoločné záležitosti riadiť, a provisorium do života uviesť; to bude počiatok bezzákonného vladárenia, a čo to znamená, to ľahko si môžeme pomysleť, keď sa rozpamätáme na ostatné krajinské voľby, zvláštne na Horniakoch proti ľudovej strane. Pane Bože náš, neuvoď nás v pokušenie, ale zbav nás odo zlého, — lebo z toho len revolúcia vyrastie.

V Rakúsku nový ministerský predseda, barón *Gautsch* ešte vždy pojednáva s politickými stránkami; pretože by on každej chcel dosť učiniť, žiadnu z nich nemôže uspokojiť. Zvláštne Nemci, — ktorí by len chceli panovať a Poliakov, Čechov, Slovanov utlačiť, bárs je týchto viac, — takou smelostou sa oprotivujú, ako keby celé prusské vojsko s nemeckým cisárom už na hranice stálo, aby zničilo Rakúsko a habsburský trón. Poliaci, Česi a Slovania sa proti tomu neopustia a verne, silne zastupujú svoje právo. Čo z toho bude, kto by môhol povedať; vláda rakúska sa ale na všetko chystá, ako čo aj z toho vidíme, že vojsko všade, zvláštne v Čechách je tak uložené, aby hneď mohlo nepokoj utlačiť.

Medzi Grekom a Tureckom je konečne podpísaná smluva pokoja, ktorá dosť draho padne úbohým Grekom: musia platiť Turecku štyri milióny

funtov odškodného, okrem toho 100.000 tureckých funtov náhrady tým jednotlivcom, ktorí následkom vojny utrpeli nejakú škodu; konečne musia dať Turecku niektoré významné miesta z Tessalie.

Nemecko v Asii. Následkom udalosti na pobreží čínskom, kde pohania zabili katolíckych misiónárov, nemecký cisár, Vilhelm II. poslal lode do Východnej Asii a vykonal, že čínsky cisár bude stavať dva kostoly katolícke, a okrem toho bude platiť odškodné a v iných činoch potreste. Toto ale Nemecko nečiní zdarma: pre seba požiadava jedno miesto v Číne a pekný kúsok zeme, kde Nemci založia obchod s Východnou Asiou.

Krajinský snem.

Snemovňa vyslancov. Provizorium.

Minulý týžden pojednávala predlohu ministerského predsedu, ktorá sa pohaduje na dočasné sriadenie spoločných záležitostí, ako colného územia a banky. Štyri dni trvalo to pojednávanie len o tej otázke, kam sa má upraviť ten návrh cieľom predbežného pojednávania. Koššuthovci veľkým cvalom rečnili a dokazovali, že sa vláde nepodarí previesť návrh do 31. decembra; štvrtý deň sa predseda podal, tak že snemovňa menovateľným hlasovaním upravila návrh k finančnému odboru.

Návrh o názvoch obcí.

Dočím finančný výbor provisorium pojednáva, snemovňa prijala návrh zákona o názvoch obcí, ktorý má cieľom, aby obce len jedno uradné meno mali, pretože veľká potreba zo stanoviska štátnej administrácie, lebo niektoré obce majú aj šesť názvov, tak že tu treba urobiť poriadok. Niektorí rečníci navrhli, že návrh znebezpečuje rovnoprávnosť národnostiam, lebo chce maďarisovať. Na to vláda prijala tú opravu, aby v školských knihách mimo uradného názvu dejepisné mená mohli sa upotrebovať. Snemovňa väčšinou hlasov prijala návrh s tým opravením ako aj s tým, aby sa užívanie výlučne maďarských názvov rozprestrela i na mappy a v administrácii cirkvi.

Návrh zákona o poľných robotníkoch.

Dňa 11. decembra počala pojednávať návrh zákona o poľných robotníkoch. Prvý rečník, Rudolf *Páder* z ľudovej strany, dokazoval, že vláda dlhý čas ani počť nechcela o tom, že veľká potreba je sriadiť robotnícku otázku; dočím vlni neporiadky na Dolnej zemi neukázali, že veru tu viac nemôže mlčať; tak sa stalo, že vláda predostrela tento návrh. Rečník ďalej dokazuje, že niektorí sú *nespravedliví ku svojim robotníkom*, a nechcú ich uznať za spolučlovekov a bratov, ale ako s hovädom s ným zachodia, a pri tom ho ešte ukrivdia s Janči-bankovkami a inými takými veci. Vláda o tom všetkom vedela, a ubohému robotníkovi nespomôhla. Nečudujme sa potom, keď robotník stratí trpezlivosť. Rečník prijíma predseda tento návrh, ale požiadava, aby vláda celú robotnícku otázku sriadila, čo sa len na základe viery kresťanskej podarí.

Jozef Kristóffy požiadava, aby čiastku robotníkov nie peniazmi, ale zbožím vyplatili. Gejza Makkfalvay tiež prijíma návrh, bárs len jednu stránku robotnickej otázky týka, preto žiada, aby vláda spôsobila sriadenie celej tejto otázky. — Franc Sima šine pojednával žaloby robotníkov a dokazuje, že stoliční sužní ako priatelia statkárov vždy budú nespravodliví ku robotníkom. — Minister Darányi oproti tomu sa vyslovil a dokazuje, že on len blahobyť robotníkov a statkárov chce s týmto návrhom zakladať, ale aj to previesť, aby vlnajšie nepokoje viac nemôhli sa opakovať.

Konečne Štefan Rakovszky z ľudovej stránky interpeloval a pýtal sa ministra vnútorných záležitostí, čo sa stalo s varínskou voľbou a s barónom Klochom, proti komu už pred osmyma mesiacmi nariadila sa disciplinárka a predsa ešte nič sa nestalo. Prečo? Na to nech dá odpoveď pán minister! V Rakúsku behom päť mesiacov sriadili žaloby proti voľbám, a tu za osem mesiacov sa nekonalo nič, bárs tu nohami šlapali právo pri voľbách. O týchto voľbách — tak hovoril rečník — vláda nemôže to povedať, čo ho oril Františ, francúzsky kráľ: „Všetko som stratil, len češ mi zostala.“ Vláda ale všetko vyhrala, len jedne stratila.

Dňa 13. decembra serečovňa vyslancov pokračovala s pojednávaním návrhu zákona o roľných robotníkoch. Gróf Alex Károlyi prijíma predlohu, ale požiadava, aby sa vynechalo z návrhu všetko, čo sa netýka žencov, a aby trestanie na polovicu sa zmenšilo. — Ladislav Rákay tiež v tom smysle rečnil. — Jul. Lits chváli ministra Darányiho a návrh prijíma.

Štefan Rakovszky z ľudovej stránky, príčinou biedy roľnickej v tom vidí, že noví statkári pozostali, ktorí len na to hľadajú, aby čím skorej sbohatnuli. Štát zaslúbil rovnoprávnosť a braterstvo, ale sľub ten nespĺnil; preto nemôžeme sa čudovať, že ľud stratí trepezlivosť. Tak merkantilný (židovský) liberalizmus zostal bankrótom. Ľudová strana to predvidela a hneď na počiatku do svojho programu vzala sriadenie robotnickej otázky, vláda ale len vtedy sa počala starať, keď vypukly roľnícke nepokoje na Dolnej Zemi. Návrh zákona tohto má aj dobrú stránku, lenže základ jeho je liberálny. Rečník potom dokazuje chyby tejto predlohy a požiadava, aby vláda predostrela návrh zákona takého, ktorý zabezpečuje robotníkov, keď choroba alebo voľaké nebezpečie ich trať. Taký zákon už všade jesto, len u nás nechce vláda o ňom nič počuť. Rečník konečne predostrel návrh, dľa ktorého vláda má čím skorej taký návrh zákona snemovne predložiť.

Ešte br. Harkányi a Samuel Visontai rečnili, a tým sa skončilo zasadnutie.

Dňa 14. decembra prvý rečník bol Alan Kalocsay (z rádu cistercitov), ktorý prijímal predlohu o poľných robotníkoch bárs je presvedčený o tom, že socializmus ďalej sa bude rozširovať, čomu len nábožné a mravné cvičenie bude môcť spomôcť. — Fr. Blaskovich tiež prijímal návrh, ale sa vyslovil, že nemá dôvery ku ministromi Darányimu. Jozef Ágoston z vládnej stránky chváli ministra, ale predsa hovorí, že tento návrh bolo treba už dávno predostreť.

Minister Darányi odpovedal potom rečníkom, a chcel z novu dokázať, že tento návrh je najlepší, čo si len môže myslieť; ale predsa dovolil, že niektoré upravy, ktoré gr. Alex Károlyi a druhí rečníci oznámili, behom podrobného pojednávania do ohľadu treba vziať.

Ant. Mócsy z ľudovej stránky, prijímal návrh

zákona, ale hneď dokázal, že mnoho treba na ňom upraviť, lebo statkárovi veľmi veľkú moc dáva nad robotníkmi. To by bola spravodlivosť — tak sa vyslovil rečník Iudák — aby aj statkára zatvorili do žalára (väzenia), keď ukriudí robotníka, ako to návrh zákona predpíše o robotníkovi, keď nekoná dľa smlúvy, ktorú so statkárom zaujal. Rečník potom požiadava, aby ministerstvo už raz predostrela návrh zákona o práve verejného shromaždenia, a aby tak dalo príležitosť robotníkom, žeby sa slobodne vyslovili a pojednávali svoje veci.

Konečne rečník dokazuje, že v okresoch ľudovej stránky nielo socialdemokratov, ale jesto ich všade tam, kde židovský liberalizmus robotníkov vyciava.

Ľudová strana žije.

Len jedna strana je, ktorá sa styka s ľudom, ktorá aj mimo volieb chodí po krajine a hlása svoje myšlienky, šíri svoje zásady, neostýcha sa ísť do tej najbiednejšej dedinky a hotová je aj s tým najchudobnejším sedliakom pustíť sa do reči. Ostatnie strany len počas volieb poznajú chudobného človeka, len vtedy ho poznajú, keď držia hon na volebné okresy. Docela inak ľudová strana ale neúnávnne hlása evanjelium tuzemského blaha. Kým si údovia druhých strán v chladných kúpeľoch vypočívajú od celodenného zahalačstva, ľudová strana vysíela svojich zástupcov do všetkých častí krajiny, aby ľud, ktorý pod jarmom biedy trpí, pčtešovali, ho posmelovali, povzbudzovali, mu sily dodávali a ho zachránili od zúfania. Ani čoby mimo ľudovej strany nebolo inej strany, len o ľudovej strane vieme, že žije, lebo len ona sa pohybuje, jedne ona pracuje.

Aj minulú nedeľu vydržovala ľudová strana zrovna na troch miestach shromaždenie, a síce v stolici zalanskej, železnej a prešporskej. Tisíc a tisíc voličov a nie voličov, mužských a žien, starých a mladých sa oduševňovalo na týchto shromaždeniach, ktoré sa ozaj skvele odohraly na všetkých troch miestach. Z ďalekých krajov v celých zástupoch cestoval dobrý ľud náš na javište týchto shromaždení, aby počul nauky apoštolov ľudovej strany. Ozaj dojímavé bolo vidieť hemžiacie sa zástupy na cestách, vedúcich do Letenyi, do Német-Geucusu a do Sv. Michala s palicou v ruke, s kapsou na pleci, v ktorej skromný svoj obed niesli dobrí ľudkovia. Veru nie s kapsou idú tí, čo sa poberajú na shromaždenie liberálne. Tí si myslia, že musia dostať obed, a to dobre mastný. Keby toto nečakali, veru by sa neobliekali do sviatočných šiat a nespravili by ani krok z domu. Človeku ľudovej strany ani len nenapadne, aby pohostinstvo hľadal, po-

krm, a nápoj žiadal. Preto berie so sebou plnú kapsu, aby nemusel hladovať. Jednomu-druhému ľudovému shromaždeniu k vôli peši idú naši ľudia viacej hodín; videl ale naproti tomu niekto takého človeka, ktorý by peši išiel na shromaždenie liberálov? Aj z tohoto dá sa vidieť, čo za rozdiel je medzi týmito dvoma stranami a jakých privržencov má jedna a druhá. Privrženci ľudovej strany sú bezžistní a oduševnení, privrženci liberálnej sebeckí a a bez všetkého oduševnenia. Privrženci ľudovej strany sú ľudia presvedčenia, privrženci liberálnej priatelja žalúdka a hrdla. Privržencov ľudovej strany nemôžno v jích presvedčení sklátiť, liberálnu stranu môžeme celú za peniaze kúpiť, nech máme viac peňazí, ako vláda. A predsa našu stranu prenasledujú a nie stranu liberálov. Ešte ani tú pravdu neprislúžia členovi ľudovej strany, ktorú mu zákon zabezpečuje. Hej, páni, páni, čo robíte, zle robíte! Veď práve vo vašom záujme by malo byť, aby ste poctivých ľudí podporovali, lebo, keď budete utáčať poctivosť, keď spravíte z človeka sebecké zviera, z ktorého vymrela každá vyššia myšlienka a ktoré len mammon žije, môžete byť prichystaní na to, že najprv vás samých oderie do deviatej kože. Čo aj nie dnes, čo aj nie zajtra, čo aj nie ten týždeň alebo tohoto roku, čo aj nie v tomto stoly. Ale že vás oderú, toľko stojí. Asnáď krv našich pravnikov bude tiecť, ale bude tiecť iste, lebo keď je človek zverom, je tou najdravšou šelmou. A s tým zločinom, ktorým ľud náš pre jeho poctivosť, pre jeho duševnú silu a pre jeho stálopevnosť prenasledujete, robíte z neho ozaj zviera. Hej preklínať vás budú vaši potomkovia, ktorých asnáď už teraz nežnou lúbošťou na kolenách kolíšete, lebo keď vzíde zrno, ktoré vy prenasledovaním poctivosti a šírením nepoctivosti sejete, tak pochoďia, ako kráľovna Jezabel, ktorej krv psi lízali. Sebe robíte zle. Veď by ste sa mali tešiť z toho, keď má ľud pevný, mocný charakter, keď je nie zákupný, keď je poctivý. Čo za hrozný hriech je to, že chcete zničiť poctivosť! Toho sa môže dopustiť jedine ten, kto ztratil rozum. Človek zdravého rozumu je takého dačoho nie schopný. Boh vás bude fahať na zodpovednosť za tento ukrutný prečin, bude vás fahať na zodpovednosť asnáď už o nedlho, lebo veď vás môže ešte aj dnes k sebe povoláť.

Je síce pravda, že od kedy ľudová strana zaujala jej prislúchajúce miesto na sneme, neni verejné prenasledovanie tak časté. Nehatene môžeme vydržiavať naše ľudové shromaždenia, lebo žandári a úradníci nerobia ne-

poriadok. Už ani nevysielajú žandárov na naše schôdzky. Preto aj neni nikde neporiadku. Potajomne ale trvá prenasledovanie aj na ďalej. Veď daktorý notár sa ešte aj to opováži, že na človeka ľudovej strany vyrúbi väčšiu daň, ako na liberála. Nie je to hrozné? Ale klopneme ráz týmto panákom na prsty, že ich ožobrácime. My, členovia ľudovej strany snášame veľa, ale všetko nestrpíme.

Ľudová strana sa nedá s kdejakou detskou sekatúrou a škádlením polakať, alebo vykynožiť. Ľudová strana ide napred po svojej ceste, bársako sa to aj pánom liberálom nezdá. Shromaždenia bude svolávať jedno za druhým, nech zazerajú na ňu, koľko len chcú. Veje prapor ľudovej strany a okresy padajú v jej moc, bárs aj si Bánffyho potrimyskári brusia zuby na ne. Žije ľudová strana. Ľudová strana dýcha. Ľudová strana pracuje. Ľudová strana dáva život, rozdáva sebasvedomie, šíri poctivosť. Bože môj, čo sú to za časy, keď jednu stranu pre jej poctivosť prenasledujú! To len diabol je v stave a jeho sluhovia.

Ale prežijeme prenasledovanie, ako prežili prví kresťania krvavé prenasledovanie zo strany pohanských cisarov. Nech nás len prenasledujú, utláčajú, nech nám mäso trhajú páni štátni zástupcovia ktorí nechajú Mik'óšovcov a Pulskovcov utekať. Naše slnce sa vždy vyš' vyš' berie. A či nevidíte, že o mnoho vyššie stojí a o veľa jasnejšie svieti, ako pred rokom. Nebadáte, že sa náš tábor zo dňa na deň zvelaďuje a že je mocnejší, ako pred tým? Nepozorujete, že zásady naše hlásia sa k platnosti od Karpatov až po Adriu a že na každom vršku veje vlajka našej strany? Nevidíte konečne, že ľud si deň po dni lepšie obľúbi ľudovú stranu, lebo je to jeho strana, kdežto poctivosť liberálov tak sa topí, ani sňah na jar? A o nedlho sa celkom roztopí. Tedy nezaškodilo prenasledovanie a nepoškodí ani napozatým. Tojest: nezaškodilo nám. Len nás prenasledujte. Hore sa! Vlečte nás na popravište! Huckajte proti nám vašich kopovov! Nebojíme sa. Ľudová strana žije, ľudová strana sa vzmaňa.

A žiť bude aj vtedy, keď váš prach, tyranskí prenasledovatelia, vetor roznosí.

Kým ľud žije, žije aj ľudová strana; ale Bánffy pôjde, pôjdu aj jeho verní pätolizači a jich čierne skutky vyjdú v nivoč.

V nás je sila.

Naša je budúcnosť.

L'udové shromaždenie.

Žiadnej strany nebolo ešte doteraz v Uhorsku, ktorá by bola tak vznešene účinkovala, ako ľudová; ona je tá strana, ktorá opravdive povstala zo synov národa, a celý národ bez všetkého rozdielu, chce k blahobytu priviesť. Rozprestiera sa po celej krajine. Aj takí, ktorí ju doteraz neznali, pripojujú sa čo prívřenci k nej, lebo sú presvedčení, že jedine ona má také zásady, s ktorými môže odpomôcť ťažkosťam a biedam občanov. Odtiaľto sa dá vysvetliť tá všeobecná zaujatosť za ňu, oduševnenie také, aké ešte nikto nevidel, čo konštitúcia stojí v Uhorsku. Ano jej pracovitosť a kresťanské smýšľanie tisícami a tisícami priláha ľud, ktorý ani cesty, ani peňazí, ani ťažkosti si neľutuje, len aby tam mohol byť, kde sa niektoré shromaždenie vydržiava. Toto je taká neslýchaná vec, akéj liberáli ešte nikdy nevideli predtým, akéj účastnými nikdy neboli, čo liberálna strana jestvuje, a akéj ani nebudú, pokiaľ budú len tie bezbožné zásady hlásať, ktoré im tá otrocká moc naskladá, pod ktorou stonajú!

Lebo čo vidíme na ľudových shromaždeniach? Množstvo ľudu všade také, aké by liberáli so všetkými peniazmi, čo majú všetci židia neboli v stave shromaždiť. Železnice nestačia, vozy sú preplnené tak, že vždy musia nové pripojovať, a aj tam mnoho raz nestačí miesta. Tu nech sa idú tí krikluni pozrieť, ktorí vravia, že ľudová strana nemá žiadnych prívřencov! A kolké kopy ľudu prindú ešte peši, na vozoch, po pltiach, keď nemôžu pre drzú moc liberálnych tyranov ináč sa dostať (Varin). Ano ľud sa dostavuje v takom čísele, aké by si človek ani len nebol vstave predstavil. Prečo? Lebo vie, že ľudová strana len za jeho zaujmy bojuje, a jedine blaho jeho má na srdci.

L'udové shromaždenia všade, kdekoľvek sa len vydržiavajú, také krásne, vznešené a radostné následky majú, že len ten, ktorý je slepý a hluchý môže ich odtajiť. L'ud privádzajú k opravdivému sebaopovedomiu. Doteraz ľud o svojej moci málo vedel; on len to myslel, že osúd jeho je ždy v tyranstve žiť, platiť a nariekať nad svojim smutným položením. Na ľudových shromaždeniach mu predstavia, jeho veľkú biedu, spolu ale aj ho upozornia, že tomuto môže byť odpomôženo, keď bude väčšmi sebaopovedomý a neďa sa zviest' skrz podlých mamľasov, ktorí ho s páleným napájajú a s peniazmi podplácajú. Tu mu prednesú jeho krásne občianske práva, ktoré mu nikto nesmie urážať, keď raz svedomito daň platí; tu ho poučia o gazdovských záležitostiach, ktoré sú tak strašné, ktorým ale odpomôženo môže byť, keď sa na inšiu cestu obráti a zanechá naničhodných lotrov, ktorí ho o všetko prinášajú, tu býva zošľachťeným duševne, keď sa mu prizvukuje, aby vieru svojú zachovával, podľa nej tak v spoločenskom, jako aj v

súkromnom domacom živote žil, a do poslednej kapky krvi si ju bránil.

A za čo vrchnosti a každý čestný človek aj druhého vierovyznania tú najväčšiu vďaku má preukázať vodcom ľudovej strany, je to: že tu ho povzbudzujú k tichosti, poslušnosti, poriadnému držaniu, k trpezlivosti proti druhým, ktorí sú inšieho vierovyznania; lebo že takto preukáže svojú duševnú silu a dokonalosť kresťanskú, s ktorou si ich prv nadobudne, jako s nezbednosťou.

A to je všetko ešte neni nič; je čosi vzľáštneho pri týchto shromaždeniach, čo málo kde najdeme. L'udu je pred oči predstavená celá jeho obrovská sila; celé obce, dediny, mestečká sú tu, ktoré chcjú za svoje práva občianske bojovať: s druhej strany je ale tyranská moc, ktorá pozoruje nad nimi, a v takej maličkosti je zastupená. Žandári s bajonetmi tam stoja, ktorí na rozkaz služného, hneď sú vstave strielať tichých občanov vlasti a krv vylievať. Nikdy väčšiu karikatúru ste nevideli! Mačka stojí nad myšou, a predsa sa utiahnuť musí, lebo tá si vzala leva za pomocníka, ktorý žižni za krvou. Keby ten lev nahliadnul to, že tá mačka, ktorá smelo stojí, k nemu patrí prírodou svojou, a tá myš mnoho nepravosti pácha, pre ktoré by mala byť roztrhaná, utíchla by myš a skovala by sa čím skôr do diery. Rozumejte tomuto podobenstvu! Mnoho myši je, ktoré nezbednosť robia; ešte viac mačiek, ktoré povinnosť svoju konajú; lev divý ale svoje pazúre na mačky vystiera a nemilosrdne ich kantrí.

Takto teda ľud môže slobodno vzdýchnuť aj v prítomnosti nepriateľov svojích, lebo vodcovia jeho vždy múdro ho poučujú. Mnoho sa natrápia, kým tak ľud porozumie všetko, jako treba, ale ináč si pomôcť nemôžu. Otvoreno musia rozprávať o najväčších podlostiach, a predsa rozumno, aby sa im neodebralo slovo. A ľud toto sám vie. Obrazotvornosť jeho to, čo rečník vyjadriť nemôže si doloží, a zná všetko, čo ho trápi a bolí. Vidí svojich nepriateľov, vedel by ich slovom pomenovať, zdruzgotal by tú nepravosť, ktorá ho nivočí: ale nesmie. Zákon si chce vážiť, česť svoju nechce potupiť, poslušne chce nasledovať tých, ktorí mu tak milo všetko predniesli: ale vnútornajšku svojom horí pomstou, nevie sa uspokojiť, lebo nepravosť len trest požaduje. A v tomto je to tyranské jarmo, ktoré on musí vláčiť. Srdco jeho inšie vraví; myslel jeho je rozhorčená; duch celkom prejatý od tých nepravosti, ktoré nad ním každý pácha; a musí mlčať; musí stonať a nariekať doma snáď v kutíku, lebo si nevie pomôcť.

Tam na ľudových shromaždeniach pozná on najlepšie svojich priateľov. Lebo kto je tam? Pospolití synovia jeho, duchovní otcovia, každý svobodný a vznešeno smýšľajúci človek. Toto je dostatočné. S tým že židov a liberálov nikde nevidí, dobre vie, že toto sú jeho najväčší nepriatelia, ktorí ho diabolským podvodom chcjú potlačiť; veď všetci sú vzdialení, a len

zďaleka, niekde z okna, alebo s vyššieho kopca sa dívajú a škeria, keď o jejich krásnych skutkoch sa reční. Nuž aj tu sa dá vidieť, čo je ľud, a ktorí sú jeho neprajníci a kazitelia! On zkrúšene načúva, slávu privoláva rečníkom, teší sa nad jejich neohrozenosťou: tí ale sa škeria, smejú, ba niekedy aj hnusných papľuchov židovských alebo ožratých paholkov podhuckajú, ktorí neporiadok robia a do rozhorčenosti chcú priviesť poslucháčov. A zástupca vrchnosti? Tento ticho je za čas; neskôr začne nespokojnosť ukazovať; pretrhne rečníka; a jako sa na mnohých miestach stalo, rozožene shromaždenie. Čo je toto? Svoboda občianska pošliapaná nohami; moc tyranská na svojom opovrženia hodnom prestole; a práv svojich povzbavený ľud, ktorý plače nad tolkou nezákonnosťou.

Ľud pri tomto nielen že k povedomiu seba prinde, pozná svoje práva občianské a vidí svojich nepriateľov, lež vidí aj svojich vodcov, čo neohrozených zastupiteľov blaha jeho a verných obrancov svobody. Oni veľmi vysoko stoja nad ním, nemusia sa tak trápiť, ako on, majú všetkého dost: a predsa sa k nemu znižia, chcjú ho poučiť a oň sa starať. Či toto nepovzbudí ľud k premýšľaniu? Či neprinde na to, že tento človek, ktorý tu stojí, tento magnát nemôže mať inšie len dobro jeho na srdci? A tam vidí aj svojich kňazov bez výmienky. Či mu oni zle chcjú? Či ho nechcjú vytrhnúť z otroctva toho, v ktorom je postaveným?! Veď tak zachádzajú s ním, jak s dieťatom svojím; všetko chcjú pre blahobyť jeho obetovať! Nemyslíme, že ten, kto bol prítomným, čo syn ľudu na ktoromkoľvek takomto shromaždení, nebol by išiel odtiaľ v tom presvedčení, že kňazstvo ľud opravdive chce zastávať, a začína sa verne starať o ovečky svoje; áno nemyslíme, že ktokoľvek s pozornosťou načúval na týchto shromaždeniach povedané reči, nebol by sa verným privržencom ľudovej strany stal: lebo ona nič nechce od ľudu, so všetkým ho ale obohatí chce, čo jemu prináleží.

Odtiaľto môžeme porozumeť tú oduševnenosť, s ktorou ľud s každého takéhoto shromaždenia, vynímajúc tie drzou mocou rozpustené, domov sa pobieral. Spev, radosť, nadšenosť, oduševnenie ho sprovádzalo až do svojej chalupky, kde radostným hlasom porozprával všetko čo videl a očul. Celá rodinka sa potešila, a každý blahoželal tej strane k víťazstvu, ktorá takto rozsieva blahonosné zásady svoje.

Takto sa skrz ľudové shromaždenie pozdvihol ľud a pozdvihuje, spolu ale aj nahliadnuť, že tá moc, ktorú liberáli majú v rukách je moc tyranská. Preto často zakázali tieto shromaždenia, preto proti nim hromžia, preto ich napádajú bez prestania: lebo oni skrz ne najlepšej odhalenými bývajú, a na to presvedčenie prichádzajú, že jejich strana nikde nejestvuje, pokiaľ takéto voľačo sú nenie v stave dokázať. A toto jedine to dokazuje, že ľudové shromaždenia sú veľmi potrebné. Kde nebolo ešte takéto shromaždenie

na vidieku, všade by sa malo čím skôr vydržiavať, čo ľudoví vodcovia na jar znovu, usilovne a ochotne učinia.

Celá krajina už vie, čo sme; a že ľudová strana má budúcnosť takú, jakú snáď ani jedna strana v Uhorsku, to dokazujú najlepšej tie shromaždenia, ktoré poteraz vydržala.

Sláva jej vodcom za neunavnú pracovitost!

Ján Žilinský.

Liberálni kuchári.

V Rakúsku rozišiel sa snem. Nové ministerium pod predsedníctvom Nemca Gautscha bez ríšskeho snemu musí spravovať rakúske záležitosti. Toto je, hľa, výsledok tých ohavných výstupov, ktoré na ríšskom sneme odohraly sa medzi Nemcami a Čechmi.

Rakúski vyslanci pochodili tak, ako tí chlapi, ktorí pobili sa pre orechy, a kým sa kučkovali, prišiel otec a pobral im orechy. I rakúski Nemci toľko kučkovali sa na ríšskom sneme s Čechmi, až prišiel nový otecko, minister Gautsch, ktorý milých pánov vyslancov poslal domov a spravovať bude Rakúsko sám.

Teraz teda Rakúsko poslúchať musí samého ministra a jeho nariadenia. Na miesto zákonov panuje ministrové nariadenie. Na miesto vôle snemu, platnosť má vôľa ministrová. Na miesto vyslancov, nevediacich sa v pokoji radiť, sám minister rozhodovať bude nad osudom Rakúska. Takto, hľa, Rakúsko prestalo byť ústavnou (konštitucionálnou) krajinou, pokiaľ nie vôľa zástupcov ľudu, nie vôľa vyslancov, lež vôľa ministra bezhranične rozkazuje Rakúsku.

U nás v Uhorsku taký stav vecí nie je možným. Uhorsko nemôže, nesmie byť spravované bez vôle a bez opýtania sa snemu. Zákonom zakázané jest, aby bez vedomia uhorského snemu minister nič nemohol činiť v správe krajiny. Uhorsko je a musí byť krajinou ústavnou, v ktorej bez dovolenia snemu minister nič nesmie konať.

V Rakúsku teda väčším pánom môže byť minister než u nás. Medzi zákonmi rakúskymi nachádza sa takzvaný výpomocný paragraf (§. 14.), ktorý ministromi dovoľuje v páde potreby i bez dovolenia a bez opýtania sa snemu spravovať krajinu. Slovom, Rakúsko môže byť riadené i bezústavne, bez snemu, kdežto v Uhorsku bez snemu niet možno spravovať krajinské veci.

Do toho nás nič, čo pán rakúsky minister teraz konať bude. My poslúchať máme naše uhorské zákony. Rakušani nech poslúchajú teraz vôľu svojho ministra. Čo v Rakúsoch teraz

pán minister navarí, to nech pojedia bratia Rakušani. Našu kašu nesmie varí sám minister, lež musia mu pomáhať i naši „vyvolení“ otcovia vlasti. Vo Viedni kuchti teraz sám minister, no v Pešbudíne pomáhať musia ministrovi i vyslanci kašu miešať.

A v skutku znamenitú kašu miešajú nám naši otcovia vlasti pod dozorstvom pána ministra, čo hlavného kuchára. Len to je chyba, že z tejto liberálnej kaše náš ubohý ľud vždy viac a viac hynie. Naša krajina podobná je teraz tomu hostincu, kde kuchári a kuchtovia tlstnú, ale hostia, čo draho musia platiť, s prázdny žalúdkom musia odchádzať. I naši otcovia vlasti v Pešbudíne ustavične kuchtia, pod kotlíky podkladajú, miešajú, ale pri kotlíku nikoho netrpia, kto ich kašu nechváli. Nuž, musel by mať čertovský žalúdok, komu ľúbila by sa kaša z liberálneho kotlíka.

Vieme, že s tým novým „civilným“ poriadkom, takej kaše nakuchtili, že už i našim spoluobčanom protestantom počína sa od nej žalúdok dvíhať. Protestanskí kňazia pri každej cirkevnej schôdzke svojej lamentujú nad tým „novým poriadkom,“ ponosujú sa, že ich náramne hlava rozbolela od tej „civilnej“ kaše.

Najnovšie zase to bolo počuť, že kalvin k kňazia rovno na kráľa chcú sa obrátiť a biedu svoju predložiť, do ktorej upadli následkom zákona, bezkonfessionálnosť (beznáboženstvo) dovoľujúceho.

A predsa najdú sa „opravdoví“ kresťania, ktorým čertovsky páči sa tá civilna kaša. Nemusí, vraj, byť dakto katolíkom, ani evanjelíkom, ani kalvínom, ale preto lepším kresťanom môže byť vraj, než ten, kto ku niektorej cirkvi patrí. Je to taká opravdová múdrosť, jako keby vojakovi dakto povedal takto: Nemusíš sa učiť execírku, nemusíš nosiť bakanče, ani bajonet, ani flintu, ani vojanský mundúr, ale preto môžeš lepším vojakom byť, než ten, kto do vojny potrebné veci so sebou nosí.

Jako vojak nemôže, nesmie byť len v srdci dobrým vojakom, lež i skutkom, tak i kresťan nielen v srdci má byť kresťanom, lež pamätať musí na tie slová Krista: *Kto vyzná ma pred ľuďmi, toho i ja vyznam pred Ocom mojím, ktorý je v nebesiach.*

No, našim „vyvoleným“ liberálnym kuchárom darmo hovorí i sám Kristus. Ich bohom je štát, a najsvätejšou vecou im je trhan a žalúdok. Nič nechcú vidieť, len svoj naplnený kotlík. Nechcú vidieť, že v tej najmaďarskej stolicy, v Sabolčskej, ohromne rozširuje sa socializmus, neznajúci ani Boha, ani vlasti. Už i obecné predstavenstvá sú socialistiaké, nechcú plniť rozkazy vrchnosti, lež

hádžu ich rovno do pece. Noviny žalujú sa, že dobrý, maďarský ľud sabolčský už ani nemožno poznať. Predtým bol nábožný, vlast milujúci, a teraz počuť nechce ani o vlasti, ani o kňazovi, ba ani o učiteľovi, len o podelerí pozemkov sníva sa mu. Žandári už tam nestačia, lež, keď to i ďalej tak potrvá, zavolať musia vojsko. Kňazia a notári musia utekať pred tým bývalým vlasteneckým ľudom.

Kto pobúril tento maďarský ľud, nedávno tak dobrý a vlastenecký? Zaiste pobúрили ho, nie slovenské noviny, ani nie slovenskí kňaziburičia, lež pobúрили ich tí páni kuchária, ktorí tú kašu nakuchtili, od ktorej i kalvínskym kňazom nastal hlavybôľ.

Teraz zase nakuchtili novej kaše pre poľno-hospodárskych robotníkov. Nový návrh zákona, o poľných robotníkoch nebude v stave zamedziť búrenie socialistov na Dolniakoch. Je síce dačo dobrého v tomto návrhu, lež neberie sa v ňom zreteľ na nábožnosť a mravnosť poľných robotníkov, ako to ľudový vyslanec Páder v snemovni rozložil. Ba noviny „Hazánk“ písaly, že v tom novom zákone o poľných robotníkoch zvláštna váha kladie sa na to, aby ženci vyplácaní boli *hotovými peniazmi*, a ešte i vtedy, keď v kontrakte vymienené budú plodiny (žito, zemiaky atď.), ešte i vtedy má sa určiť mzda i v hotových peniazoch, a keď robotník sjednatý je i na chovu, má sa udať i cena chovy.

Spomenuté noviny „Hazánk“ písaly, že *hotové peniaze* pre robotníkov žiadali nielen socialisti, lež i bankári a krčmári, aby robotník, *hotovým grošom* vyplatený, tým viac mohol stroviť *v krčme*. Krčmári najviac navádzali ľud, aby nepracoval za čiastku úrody, lež len za peniaze.

Pijavice i z poľných robotníkov cicajú.

—l.

Upozornenie.

Upozorňujeme a prosíme ctených čitateľov „Kresťana,“ aby nepadli na lep bezočivým jednatelom a nedali si natisnúť taký kalendár, čo neni ducha kresťanského.

Ako vľani, tak i teraz sme vydali

„Kresťanský Kalendár ľudovej strany,“

ktorý je obsahu veľmi zajímavého, aj čítania je v ňom veľa, tiež i obrazov je v ňom hodne.

Tento kalendár musí sa dostať do každého domu veriaceho a neodvislého.

Cena jeho je 30 kr. O pár dní výjde z tlače. K dostaniu je pod nápisom: **Ernest Walter, v Budapešti, Práter ulica číslo 44.**

Veľmi ho môžeme odporúčať velebným pánom duchovným a ct. pánom učiteľom, aby ten kalendár rozširovali a skrze to i zásady ľudovej stránky rozsievali.

Náš Kalendár!

Ponevác kalendár potrebný je každý deň v každom dome, sme si za povinnosť držali, cteným čitateľom a priateľom „Krestan“-a taký kalendár dať do ruky, ktorý celkom plný ducha kresťanského, ducha toho, ktorý vrele a obetovne zastupuje „Krestan“ a pre ktorý duch redaktori a spisovatelia „Krestan“-a už mnohé pokuty peňažné a mnoho väzenia trpeli. Vydali sme tento náš kalendár pod menom:

„Sv. Štefanský Kalendár,“

ktorý už vyšiel z tlače a je k dostaniu u vydavateľstva „Krestan“-a, v Budapešti, VIII. Práter-ulica číslo 44.

Náš kalendár obsahuje všetko, čo duša kresťanská veriaci požiadavať môže, zvláštne jesto v ňom mnoho na čítania a potešenia vzdelanému ako aj jednoduchému obecnstvu, tak aj na poučenia a osvietenia v domácich a gazdovských okolnostiach; okrem toho ozdobuje náš kalendár veľa obrazov kresťanského veriaceho ducha.

Cena jeho je 40 kr.; a už teraz je k dostaniu, preto uctive prosíme našich ct. čitateľov, aby si nezaopatřili druhý kalendár od takých vydavateľov, ktorí neslúžia duchu kresťanskému, ale len gšeftu.

Vrele odporúčame náš kalendár velebným pánom duchovným a ct. pánom učiteľom, a prosíme ich, aby ráčili náš kalendár, tojest „Sv. Štefanský Kalendár“ rozširovať.

Utrápená.

Pri okienku stojím, úzkostlivo kukám,
ach bože-prebože!
ktože mi spomôže?
kto dá rady srdcu, kto balsamu mukám?

Naňho myslím večer, o ňom dumám ráno.

Ó žiale zmarte ma!

nik ľútosti nemá.

S mileným holúbkom byť mi nedopriano.

Ach kto za to môže, že mi duch môj nyje?

Že túžobné city

iný nenasýti . . . ?

Ach kto karhať môže, že mi srdce bije?

Život má motýlek v háji, kvetnom sade.

Na úslni, v chládku

šťavu ssaje sladkú,

ihrá sa, kochá sa všade s párkou, všade.

Závidím tej rybke, čo v patoči brodí.

Či v noci, či vo dne

hupká si slobodne.

V kruhu spoločníka radosť sa jej rodí.

Ach dobre je vtáčku, skacká si po lese.

Druh ľubezný, snivý

letí k nemu s nivy,

červenú v zobáčku jahôdku mu nese.

Ej milo tej srnke v zelenom pahrbku.

Všade ide snadno,

všetko je jej ladno,

pri boku miláčka nemá chvíľu trpku.

Ach všetko sa teší! Pre mňa techy nenie.

Ja úbohý väzeň.

Tvrdá moc, nepriazeň

horčí moje dničky, súži srdca vrenie.

Čo mi stojí všetko, že zámožnejšia som?

keď len vždycky sama,

keď bôľ zožiera ma,

keď vädnem sta kvietok, zhyniem krátkym časom.

Ó vädni ružička, i mne líčka bľadnú.

Ó vyschni nevädza!

Strasť, slzy, nesnádzia

i mne sviežosť modrých očiek ničia, kradnú.

Zomrite rezedky, fialôčky nemé!

I ja moje údy

pod hantý, pod hrudy

položím do čiernej, do studenej zeme.

Starostný tatičko, bojzlivá matko!

Zhotovte mi truhlu,
sprevodte ma k uhlu
cintorína múrov, tam spočinem sladko.

Andrejovič.

Súsed Našinský a Ondro Opraták.

Našinský: Pochválen buď Pán Ježiš Kristus!

Ondro: Á, dobrô ráno súsed Našinský! Už tak za včasu hore?

N.: Mám Ondriško malú cestu pred sebou, rad bych si tej vašej kobolky zapožičať.

O.: Ach, drahúšku môj, komu že bych ju vďačnejšie zapožičal, ako práve vám?!... keby len možná bolo... ale vystrájam sa práve s ňou do mlyna...

N.: Ondriško, ver ho vám nemelú, práve teraz postretnul som sa s mlynárom, žalujúcim sa na málo vody.

O.: Ba že čerta!... Tak inej pomoci nieto, ako cválat na kobolke do Topolčan — pre múku...

N.: Viete-li čo, Ondriško? — „nečo za nečo“ — zavdačím sa i ja zase vám, a zapožičiam vám krásnej múky bárs aj plné vrece z toho vášho drahého žitka.

O.: Na jeho krásu ver bolo lacné, — ale ako to urobí s tou kobolkou, ešte chudiatko ani nežrala...

N.: Dám jej na posilnenie sa z toho môjho vyborného ovsíka.

O.: Ach, ovos je pridrahý, bo málo sa ho urodilo — ale zdá sa mi že tam vonku mšla jesto, ba snád i pršať bude, chudiatko, ani by nedojsla pre šmyklavosť...

N.: Nebuďte Ondriško malomyselným, však vaša kobolka má istý krok — a potom že zdravá byť musí, sám ste svedectvo vydal, keď ste do Topolčan na nej cválat chtel!

O.: Ani len súsedko poriadneho sedla nemám.

N.: Však toho mi rychtár zapožičia.

O.: Ach v celej obci sedlo nešíkne sa na ňu... a potom napadlo mi do rozumu že bosia jesto...

N.: Náš kováč ju za pôl hodiny podkuje.

O.: Ale tomu šarhovi bych ju mal do ruk sveriť, ani osla!!...

N.: Pôjdem okolo panského kováča, a ten vám iste zadost učiní.

O.: Drahúšku môj Našinský, myslím, že ste uprimne presvedčený, ako bych vám to len rád urobil, — bo súsedom nikto tak vďačne nespomáha, ako ja... len pomysleť treba, a opraták už pomáha... predsa však práve teraz neviem sa rozhodnúť, bo ani očesaná nieto... čo by svet o mne povedal?!...

N.: Súsed Opraták, vaše táraniny — pardon — chcem povedať vaše staranie sa je bez mála smiešne, a mňa míle jedia. Však mám paholka, počím raniny odbavím, bude sa skveť ako — lastovica.

O.: Ach, drahúšku môj, kto že by vám to neuveril?... ale, hľa, tamto idie práve zo stodoly Juro, opytám sa ho, (volá naň): Juro!

Juro: Čo chcete gazdičko?

O.: Podže sem trochu bližej chlape. Tu súsed Našinský rád by mal na dnešok našej kobolky, ako že jesto s tou jej ranou? (Žmurkne naňho). Má vám súsedko od toho starého sedla ranu na chrbte, ako moja dľaň... pozri že ju Jurko, čo robí?... Sem ruku Našinský, však to my nejako vyhudieme, súsed

Opraták, ktorému novinky: „Opratový Chvastian“ bez platne chodia, a ktorým hlásane zásady ja za pravdivé držím, chce bližným svojim pomáhať... Tu hľa vidte, aké umastené sú od slaniny, čo som včera, idúc do hory, kúsok bol zaobail do nich, a ktoré rád čítavam, bo — poviem vám to dôverne — mám všetičo tiež „za lubom“ — a oni smelo hlásajú že ani pekla, ani zlych duchov nieto, a to sa mi ver ľubi, bo ináč, dostanúc sa k nim, na sucho bych neprešiel... takto ale Ondro Opraták s „Chvastianom“ v ruke prinde zrovna na kortešáciu do — neba, kde nám nápoja z flašky nikdy ubývať nebude... Ale ako som sa to zbral do tej politiky, darmo je, človek musí robiť pokroky v náboženstve i v politike, ja, súsedko, od kedy „Chvastana“ čítavam, nebál bych sa ani na bárs akého knáza špinou hádzať za — peniaze, čo pred tým by ma bolo mrzelo učiniť... ale, — ale Juro kde si už toľko?

Juro: Ste vy mi to už len za gazdu! (žmurkne naňho) — že vraj ako dľaň! a ona má celý chrbat sťa jedna rana!... a potom veď ste ju Frfákovi zaslúbil, má si datelinu dovieť na nej...

O.: Ach, náš pravdu, Jurko!... tá moja pamäť... L'úto jesto mi veľmi, drahúšku môj, ale dané slovo viaže ma...

N.: L'úto jesto i mne veľmi, ale najviacej — vás Ondriško! Mal som napochytre zabehnúť k pánu správcovi na Bodok v záležitosti kľčovania hory, ktorú mi dať chtel; keď neprindem, dostane ju druhý. Vás som chcel do spolku prijať. Už som si bol čistého užitku na dve stovky vyrátal, i vám by bolo 60—70 zl. do vrecka padlo. Takto ale inej pomoci nieto, ako ísť k tesarovi Marčákovi, má i on koníka, a o kľčovke spravím sa s ním...

O.: Čo?! Čo to spomínate 60—70 zl.?

N.: To, že vám do vrecka nepadnú!...

O.: Ale, ale, Našinský — drahúšku môj — kvietok utešený — takú haňbu už len mi neučiníte?!... aby ste s prázdny odišiel!!... Či sa nepoznáme od chlapcov?... Či aj naše ženy sťa devy nehrávaly sa spolu v „krovy“... Juro, zaraz bež k Frfákovi, a povedz mu, že z toho nič nebude, bo ja som kobolku ešte predčierom Našinskému bol zaslúbil, ... tak, tak, ... môjmu najlepšiemu priateľovi musím prednosť dať...

N.: A však nijak to žiadať nemôžem, bo tá múka...

O.: O tú ma hlávka nebolí, bo do hodov 4 týždne máme.

N.: Ale to staré sedlo...

O.: Čo po ňom, však mám nové, prvý na ňom sedieť budete.

N.: Ale to kovanie?

O.: Moja pamäť je ako zajácov chvôst, však večier ju podkovaľ.

N.: Ale tá veľká rana!

O.: Ale prosím vás, idte mi s tým búchalom, on rád ľudí na hambalok vodieva... stavím sa, že nieto ako komárova noha.

N.: Ale počím ju očesie?

O.: Díval bych sa na takého sluhu, ktorý by ju sťa zrkadlo neočistil?! Však ju budete vidieť.

N.: Ale keď nežrala?

O.: Sečku nežrala, bo mala sena plno za rebrikom... Nebojte sa tedy nič môj drahúšku, poniesie vás cez háj, cez hory, doly ako ten vietor. Cesta jesto ako dľaň, nebo jasné ako sklo, mšla skapala, pôjdete sťa by len do — raja... Ach, ach, — však

ju práve Jurko vyvádza, pospešte rýchle, chytím vám strmen, aby ste sa nepošmeknuli... len rýchle... rýchle... susedko, nemárnite času... šťastlivú cestu!... Dobrô vyriadenie!... Nezapudnite i na vašho ochotného suseda Ondru Opratáka!!

Hľa, obraz liberáka
Ochotného „Chvastáka“
Vieš-li kedy pomáha;
Keď len choseň s teba má!

Videl si to pri volbách
Chcel ti dávať po „stovkách.“
Teraz však ta nepozná, —
Väčšiu daň ti objedná... .

Jani, učiteľ.

Protestovanie.

Následkom prosby uverejňujeme nasledujúce riadky:

Na ten dopis „Pester Lloyd“-a, ktorý z „Wiener Tgbl.“-u z Nového-Mesta nad Váhom o mne 12. decembra b. r. doniesol, že som ja mojich veriacich s kazateľnice povzbudzoval, aby na pohrabe zomrelého židovského rabína Jozefa Weisza účasť brali, a že som zvonit dal, osvedčujem, že je to všetko bezzákladná a číra lož.

V Nov.-Meste n/V. 12. dec. 1897.

Gróf Adolf Pongrácz,
prépoš v Nov.-Meste n/V.

Noví údovia snemovne magnátov. Výbor snemovne veľmožov zaznačil do menoslovu údov magnátskej tabule Samuela Hettyey-ho pätkostolského biskupa a grófa Ladislava Szapáry-ho novovymenovaného fúmskeho gubernátora.

Rusínci grécko-katolíci v Amerike. Ako známo, v Amerike žije značný počet Rusíncov, ktorí majú grécko-katolícku tojest kyrillo-staroslaviansku bohoslužbu. Toto, ako i to, že ich kňazia pred vysvätením sa ženía, malo za následok mnohé spory s americkými katolíckymi biskupmi a dlho to trvalo, čím ich za pravých katolíkov pokladali. V najnovšom čase Propaganda Fidei v Ríme vydala ohľadom nových nasledujúce nariadenie. 1. V Amerike žijúci Rusínci, keď chcjú, môžu sa pripojiť k latinskému obradu, keď sa ale navráti do svojej starej vlasti, musia sa navrátiť k svojému predošlému obradu; 2. Prestupenie k latinskému obradu musí sa stať s dovolením apoštolskej stolice; 3. V tých amerických provinciách, kde jest väčší počet Rusíncov, má ercibiskup v dorozumení so svojimi suffragánmi biskupmi ustanoviť nežnatého a schopného rusínskeho kňaza,

kv nedostatku takového, latinského kňaza aby viedol dozoru a správu nad rusínským duchovenstvom a ľudom, ktorý by však zostával všestranne odvislým od patričného diecesneho biskupa.

Demoštracie socialistov. Z príležitosti pojednávania návrhu o sriadení právneho pomeru medzi hospodármi a poľnými robotníkmi budapeštianski socialisti pohli sa zase, aby demonštrovali proti návrhu a proti ministrovi Darányimu. Minulú nedeľu podržovali shromaždenia vo štyroch okresoch, v krčmách, a potom veľkým krikom prechádzali sa po uliciach a abcuovali návrh a Darányiho. Krik a vresk netrval však dlho, lebo policajti polapali ich vodcov asi 60, ostatných rozohnali. Zajatých odsúdili na 5—25 zl. pokuty potažne na 1—5 dní do väzenia. Odtedy policajti všade, najviac ale okolo muzeuma, kde je aj snemovňa vyslancov, vo veľkom počte sa prechádzajú a chytia každého koho za socialistu držia. Jeden policajt ale sa pochybil: nepoznajúc ministra Darányiho, chcel ho chytiť s jeho kamarádom, s jedným ablegátom, ako išli domov; ministroví sa ale podarilo presvedčiť policajta, že veru nekriča! „abcug Darányi!“

Veľké shromaždenie bolo v Krakove. V nedeľu prišli ta vyslanci českí a dalmátski, a s poliakmi oslavovali bratstvo medzi rakúskymi Slovanmi. Shromaždenie jednohlasne prijalo nasledujúcu resoluciu: Shromaždenie vyslovuje: 1. úplné urovnoprávnenie slovenských kmenov v Rakúsku a vyslovuje vďaka všetkým poľským a českým vyslancom, ktorí bojovali proti obštruujúcej menšine. 2. Vyslovuje zazlenie tým poľským vyslancom, ktorí hovorili proti slovanskej solidarite. 3. Žiada udržanie potrebných ústavných práv a rozšírenie autonómie krajín.

Desať pomníkov. Ako píšú zpomiedzi desať pomníkov — čo Jeho Veličenstvo národu daroval — na prvé dva bude už v marci alebo apríli budúceho roku súbeh (konkurs) vypísaný. Jeden pomník z týchto dvoch bude biskupa Sv. Gerharda, druhý ale pravdepodobne Petra Pázmánya vyobrazovať. V súbehu za miesto pomníka Sv. Gerharda bude vyznačené úpatie vrchu Gerharda, pred skresanou stranou skaly. Pomník biskupa bude chrbtom ku skale obrátený a tvárou hľadí na Dunaj. Najprv ho chceli na samý vrch postaviť, avšak tam hore by sa bol celkom ztratil. Na spodku vrchu Sv. Gerharda bude mať pomník nielen spôsobné miesto, ale aj historickej vernosti to zodpovedá, ponevác pohani tam hodili sv. biskupa do Dunaja. Medzi sochármi je veľké zaujatie o títo pomníky a netrpezlivo čakajú vyhlásenie súbehu.

Okružný list biskupa grófa Majlátha. Sedmohradský biskup gróf Gustáv Majláth teraz vydal svoj VII. okružný list. Novší to dôkaz, s akou horlivosťou a láskou sa stará o dúševne blaho svojich veriacich. Jednoduchými, ale preda krásnymi slovmi vynaučuje nás o požehnaní dúševného pokoja, o velebách kresťanského života, o zasvätení nedeľ a sviatkov; povzbudzuje ku častému príjmaniu sviatostí, odporúčajúc pod jenným úctu Sv. Srđca. Žiada si, že dotiaľ, pokým ku každému osobitne hovorí môcť bude, nech to vynahradzujú tieto listy jeho otcovskej lásky. Vyhlasuje dišpenzáciu sv. Otca ku všetkým biskupom Uhorska písanú a na sdržanie sa od mäsitého pokrmu v sobotu vztahujúcu, dovoľuje varenie s masťou v piatok a na vigilové pôsty. Nariaduje, aby sa na pamiatku rozhodnutia o postavení desať pom-

níkov školské slávnosti vydržovali. Oznamuje odumretie hlavného dekana Ludvika Ágostona, ktorého dušu do modlitby kňazov odporúča.

Arcikniežatskí hostovia na jednej dedinskej výstave na domový priemysel. Arciknež Frídrieh, ktorý vždy preukazuje svoje veľké zaujatie o blahobyt ľudu, 13. t. m. so svojou manželkou arciknežnou Iabellou a veštaršiou dcerou arciknežnou Kistinou odcestoval do obce Cífru (preš. st.), aby domový priemysel, ktorý bol skrze jednoduchý roľnícky ľud vystavený, obozrel. Obyvatelia ho s neopísateľnou odušvnenosťou prijali. Arcikniežatská rodina, keď viac menších kuskov na výstave pokúpila a svoje uspokojenie a uznanie viacrazí vyslovila, okolo poludnia vratila sa nazpät do Prešporuku.

Katolícky kruh v Budapešti 14. t. m. vydržieval slávnosť hostinu na počtu svojho nového predsedu Koloma a *Mészárosa* kňaza z rádu sv. Františka. Pri tejto príležitosti boli miestnosti kruhu celkom prepĺnené. Emér *Buday*, tajomník kruhu, v utešenej reči pozdravil nového predsedu, ktorý zase v povzbudzujúcich veľkých slovách vyslovil svoju vďaku za preukázanú mu lásku a ochotnosť zo strany kruhu.

Diamantová sv. mša. 14. t. m. vydržieval vo Vácove kňaz radu sv. Františka Linus Kajetán *Buzáthi* svoju diamantovú sv. mšu pri rukovodičstve Alojza *Karkeca* pri slávnostnej asistencii (obšlu e.) V zastupení biskupa diecesi došiel Ján *Jung* vysvätený biskup na čele vácovej kapitule. Po sv. mši bol skvelý obed v kláštore, na ktorom boli vynešené zdravice na Sätého Otca, taktiež i na jubilaanta a potom druhé významné cirkevné osoby.

Židia majú strach. Vzbúrenie socialistov v Kišvárdě židov veľkým strachom naplňuje, pretože v menovanom meste v programoch skrze socialistov vydaných verejne sa obecnosť vyzíva, že židákov vyhľušiť treba. Podžupan vydal nariadenie na plakáty proti tomuto vyzvaniu, ale rozhnevaný ľud plakáty so stien posúchal. Hlavnému slúžnemu A gyalossymu, sa ešte horšie vodilo, pretože ho ľud v obci Pentneházi spolu i so dvoma židármi von vyhnal. Židovských árendátorov chcú všetkých pobíť. Socialisti vydržávajú svoje shromaždenie v noci na poli; na znak schôdzky upotre uju trúbu. Neperiadok a strach dosiahol tak veľkých rozmerov, že obyvatelia Kišvárdy pre svoju bezpečnosť vojsko žiadajú.

Nevinno penasledovaný duchovný. V obci Alsó-Galla (komáňanská st.) frár Dennis Huber počas minuloročných hnusých volieb s kazateľnice pokarhal jedného veriaceho, pretože tento oproti úcte svätých a cteniu svätých obrazov pohoršlivo sa vyslovil. Patričný neznajbch nato zažaloval svojho farára pred komáňanskou súdnou stolicou pre urazenie volebného práva, pre výstupok oproti náboženstvu, a pre urazenie na cti. Súdna stolica vypočujúc obžalovaného, žalobu za bezzákladnú vyhlásila a obžalovaného celkom osvobodila. Teraz by mal právo obžalovaný duchovný pre pomluvu žalobníka zažalovať, avšak jako služobník Krista za slušnejšie držal, previnenému odpustiť aby takto i skutkom dokázal, jako má kresťan svojich nepriateľov milovať. Doista pekný a nasledovania hodný to príklad.

Chcela muža s cudzím dieťaťom ošialiť.

K hlavnému kapitánovi buda eštianskému po tieto dni bezmenný list došiel, ktorého pisateľ udá a, že manželka účtovníka Izidora Ernsta jedno dieťa vniesla do jeho rodiny. Spomenutá ženská za deväť mesiacov šudila svojho manžela, že je v požeňnanom stave. V 9. mesiaci pod príčinou naštivenia svojej matky odcestovala na vidiek. Za niekoľko dní dostal manžel telegram, že manželku zasihly na ceste pôrodné bolesti, cestu musela pretrhnúť a vo Veľkom-Bečkereku porodila syna. Avšak spomenutá žena pred svojim odchodom prijala za svoje dieťa jednej slúžky, ktorej povedala že je z Aradu a že je bohatou paňou. Smlúvu ohľadom prijatia dieťaťa za svoje viazaly v Budapešti pred fiškálom. Za dva týždne prišla pani Ernestová z Bečkereku k svojmu mužovi i s malým chlapcom. — Chlapca vlastná matka u katolíckeho kňaza do matriky zapísať dala, avšak za svoje prímajúca ho židovka-matka dala ho u rabína zapísať, pretože je manžel židom. Zajímavé je v tejto veci i to, že jeden lekár vojenský vo Veľkom Bečkereku i svedectvo jej vystavil, že malé dieťa plekať nemôže, pretože jej prsníky zapuchly. Policia túto vec už odala kráľovskému fiškálovi.

Drobné chyry. Samovraždy vo vojsku.

D'a správy honvédskeho ministra v slúžobnom roku 1896 do 1897. v spoločnom vojsku samovraždu spáchalo 130 vojakov, 56 ale sáchl pokus samovraždy; pri honvédstve 40 vojakov si odbralo život; pokus samovraždy spáchali. — *Dobrý príklad.* Zoltán Pérchy, kapitan pri 1. honvédsko-husárskom pluku, je pokutovaný na dva mesiace do väzenia a bude preložený z Jasterénu do Pátkostolov, lebo že neľudsky zaobchádzal s vojakmi, bil ich bičom, vyvázoval ich atď.; tieto tresty nebral do zápisnice, aby predstavení nevedeli o jeho ukrutnosťach. — *Fajčenie v posteli.* V Kľuž Albert Kovács ľahol si večer do postele a zapal s horiaceou cigarou v ústach; počas spánku vypadla mu cigara z úst a postel sa zapálila, ráno našli Kovácsa zaduseného a popáleného. — *Nový most nad Váhom.* V záležitosti stavby stáneho bytčianskeho mostu 15. t. m. konferencia bola, na ktorej aj stavitelský úrad potrebné rozpočty shotovil; teda Bytčania majú výhľady, že ich stará žiadosť bude nezadlho splnená. — *Zákernícka vražda.* Pri Budapešti 27-ročného statkára v Oši, Juraja Dégla, našli v lese prestreleného; mal ešte tolko sily povedať, že ho zákernícky zastrelil Jozef Juhacz, ktorého dochytil pri pytliactve. — *Nešťastie na železnici.* V Liptovskom Sv. Mikuláši pri pretisnutí vagónov dostal sa tak nešťastne sluha medzi vagóny, že ho rozpučily; zostala po ňom vdova a päť detí. — *Pozor na deti!* Na segednských taňách istý Orbán, zámožný gazda povolal svojich priateľov na veľký svinský tanec, počas zábavy ale O.bánová 7-ročná dcéra Juliska padla do kotla naplneného horúcou vodou a tam aj zahynula. — *Nešťastie v kostole.* V Kečkeméte odbývaly sa služby Božie na oslavu 300 ročného jestvovania ráeu Piaristov; počas služieb odpadly asi dva štvorcové metre maity s povaly, následkom toho povstal poplach, pri čom byly dve ženy smrteľne, viac osôb ťažko a mnoho ľudí ľahko raneno. — *Chytili lúpežnícku bandu,* ktorá znepekovovala južné Uhorsko. Lúpežníci prepadli dom bohatého sedliaka Dušana Vukosavlieviča v Polove, tohoto i zastrelili, ale ich prichytili žandári, pochytali a odvedli do Pančevy.

ODKAZY REDAKCIE.

Rukopisy nedávame nazpät a listy bez podpisu mena neberieme do povahy.

Vrele prosíme čtených spolupracovateľov a dopisovateľov „Kreštan“-a, aby ráčili dopisy v nedeľu alebo pondelok poslať, ináč nemôžeme ich uverejniť v najbližšom čísle.

Pre veľký počet druhých článkov „Dopisy“ z tohto čísla sme museli vynechať.

Lille vo Francúzsku: List sme dostali, ale peniaze ešte nedošli. — *T. F., Lednice*: Váš dopis len potvrdí, čo náš dopisovateľ opísal, takže že ste neboli prítomní pri slávnosti posvätenia svätého kríža; načo by sme to ešte ráz v ďalšom dopise rozkládali? — *Horlivý ľudák*: Vitajte. — *Št. Cvik, Kis Várad*: Oddali sme to na patričné miesto. — *Ján Menček, Červený Kameň*: Odpište nám meš. — *J. Gombiczky Koková*: List sme neskoro dostali; s anovými píšeme. — *K. Haviar*: Z kade ten list? — *A. H.*: Srdečne ďakujeme; ale predovšetkým my za vieru za Boha bojujeme! — *Kreštan*: Nechajte to tomu opravovému, toho zato platia v ministeriure.

S touto upozornujeme č. predplatiteľov na to, keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korešpondenčnej karte napíše druhé, lebo to je únevanie a i útraty, lež nech ide na poštu a usloví poštaru, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiniť každý poštový úradník úplne za darmo. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žaltobnej knihy, taká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udať u poštovej, direktcii. Veď to potom vykoná. Úradná reklamácia má ten osah, že poštar väčší pozor dá aj na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomyslné.

Vyobrazenie.

I zima má svoje radosti. Kto by sa nepanätal, keď sa ako malý chlapec s toľkou radosťou a oduševnením po ľade kĺzal, sankoval, zo sňahu chlapa zpravil a sňahové gule doňho hádzal, alebo keď so svojími kamarátmi vojnu so sňahovými guľami zaviedol. Sú to všetko také rozpomienky, ktoré každý zdravý človek prežije a s úľubou sa na ne pamätá. Pravda, niekedy sú tie rozpomienky i trpké, keď nás tak na pr. rodičia dobre vydrali, že sme nohavice, čizmy dodriapali, tabulu rozbili, do školy nešli pre

tieto detinské rozkoše. Ale čo potom? veď sa ráz už zahojilo! ...

Náš obázok nám tiež predstavuje takúto zimnú radosť. Postavili paľáka zo sňahu a guľami sňahovými doňho hádzali. Pravda ľahko ho je trafiť, ten peknostojí, neuhynie sa. Nuž pekná to zábava, obveselí sa človek pri tom i myslí sa vyraziť, len si dajme pozor, aby sme sa neprestydli, i bo i to sa zavše vsáva a potom býva z radosťi smutek, čo my naši čteným čítať i mlieky naprajeme.

Knížná polica.

Čítania a Evanjelium na všetky nedele a sviatky i mnohé príležitostné slávnosti celého roku cirkevného, z Vulgaty a podľa Missalu rímskeho preložil a prídavkom rozličných modlitieb, ktoré kňaz pri kázni a pri iných príležitostiach dľa potreby s veriacim ľudom koná, opatril *Andrej Truchlý* kňaz bisk. b. bystr. N. kladom Spolku sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. S odobrením najvyšš. Ordinariatu ostríhomského. Cena neviaz. výtisku 1 zl. 20 kr., viaz. v platne s červeným rezom 1 zl. 80 kr., v koži s červeným rezom 2 zl. 10 kr. a v koži so zlatom rezom 2 zl. 30 kr. v chagrine s červeným rezom 2 zl. 30 kr. v chagrine so zlatom rezom 2 zl. 60 kr. Je táto kniha dost. jrná vo veľkej 8° 368 strán obsahujúca, je veľkými literami tlačena aby i v tmavých kostoloch sa dalo z nej dobre čítať. Knihu túto by si mal každý kostol, kde sa slovenské služby Božie odávajú, zadovážiť, lebo je to kniha, odporúčania hodná.

Mrávná Čítanka pre náš ľud. Vydáva Spolok sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Sošit X. Niekoľko slov o štátnom Bohovi. Číslo 65. podielových knih. Cena 10 krajciarov.

Obchodné zprávy.

1. Zbožie: Pšenice 12.80—12.85 zl. Raž 8.40—8.50 zl. Jačmeň na krm. 5.90—6.25 zl. do pálenice 6.50—7.— zl. na v. rku 7.50—9.00. Oves 6.40—6.70. Kukurica 5.0—5.50. Proso: 5.00—5.10. Vo Viedni každý me. o 50 krov aršhát.
2. Olejové aršh. Lenové semenno 06.00—10.00. Koprivé semenno 18.50—20.00.
3. Strova: Veľká biela káva 7.50—8.00; tmavá 7.00—8.00 okruhlá 8.60—9.00, tarkava 0.00—0.00. Šošovica 09.00—10.00. Frach 8.0—0.00. Čistý 13.50—20.00 zl.
4. Kupecké sešitové plody: Mak 18—30. Burgyná 1.65—2.50. Cibula 5.00—7.10. Cesnak 06—10 zl. Patkoleš: 5.00—9.00. Paprika 135—140 zl.
5. Potravin: Seno. Lúčne seno. 170—240. Slama. Na poštovanie 40—80 kr. Žup 150—1.60.
6. Statie: Červená čatčina 38—43. Lucerna 35—42 zl. Jara ľadník 6.00—6.50 zl.

7. Hospodársky dobytok: Dovezeno bolo: asi 828 hospodárskych volov; 504 dojných kráv. Následovné boje ceny Výborná pára volov do járna do 300—340 zl. Dojné kravy: za jédon kus 060—080 zl. Trh na ovce: Dovezeno bolo 1019 kusov oviec. Ceny: 12.50—15. zl. za páru, a 14—15 kr. za živý kilo. Sviňský trh: za kilogramm 14—17. V salašoch 0000 kusov bolo umiestneno.

8. Zverové dorobky: Med žltý kvapkaný: 26—30 zl. Vosk 164—165. Vajca 44—45. Loj. Maslo I. 80—160 zl. II. 60—110 mc. Slanina 50.00—51.50, udená 55—00.56 zl

9. Remeň funtový od 152—185 kl. terey 135—156

10. Kraviny vrázkované 165—175.

11. Telaciny barnavé 12—13 kl. 420—440.

12. Telaciny najl. viksovky 420—440, stredné 350—365 pšené a vrázkované 330—340, blysk remeň ší najlep 150—1 99 vrsné listy 165—170.

Zodpovedný redaktor: Mikuláš Lepšénvi.

OZNAMY

PRE NAŠE NOVINY VYLUČNE

LEN VYDAVATEL'STVO

„KREŠTANA“

PRIJIMA.

Velebným farským úradom.

Tlačiareň „Svätého Gerharda“ s úctou na vedomosť dáva, že od týchto čias všetké cirkevné výtisky bude na sklade držať, a za najlacnejšiu cenu budú k dostaniu. Posávad na sklade sú a hneď sa môžu poslať: Testimonium Confirmationis 100 kusov 50 kr.

Výťah z krstnej matriky: 100 kusov 60 kr. — Smrtný oznam: 100 kusov 70 kr.

SOBÁŠNE A SMRTNÉ LISTY,

na jemnom silnom papieri: 100 kusov 1 zl. 20 kr.

Ďalej k dostaniu sú:

knížočky pre údy občianskych spolkov a knížočky spláčováce.

Kus týchto 12 stranových knížoček so silnou obálkou na osmorke predávame za 3 kr. okrem toho tlačiareň „Sv. Gerharda“ prijme jakékoľvek nariadenie, cirkevné, obecné a súkromné. Odtisky a odposiela ich za najkratší čas, a za najlacnejšiu cenu; silný dobrý papier dáva a krásne vyhotovuje.

S úctou prosíme velebných pánov farárov, predstavených obcí, údy rozličných spolkov a každého katolíka, aby si od týchto čias tlačiarne výtisky nie v židovskej tlačiarne alebo v takej, ktorá nemá žiadnych zásad, kupovali, lež aby vyhľadali katolícku tlačiareň „Sv. Gerharda“, ktorá im vždy stojí na službu, a aby takto podporovali katolícku vec. Podajme si všetci ruky, vtedy sa budeme dobre mať.

Naša tlačiareň jakožto neohrozená zastupiteľkyňa katolíckych záujmov, bude sa s tým honosiť, jestli že požiadavkam v každom ohlade môže zadosť učiniť a si chválu získať od tých, ktorí si u nej kupujú.

S úctou

Budapešť, 1895. (VIII., Práter-ulica 44.)

Tlačiareň „Svätého Gerharda“.

Sväto-Štefanský Kalendár je k dostaniu. Cena jedného výtisku 40 kr.; 10 výtiskov 3 zl. 50 kr.; 50 výtiskov 15 zl.; 100 výtiskov 28 zl. Po slovensky.

Krešťanský Kalendár ľudovej strany už vyšiel z tlače. Po slovensky. Cena 30 kr.; 10 výtiskov 2 zl. 60 kr.; 50 výtiskov 12 zl.; 100 výtiskov 21 zl.

1 kus 30 kr.

II. Ročník.

10 kusov 2 zL 60 kr.

50 kusov 12 zL

Nech žije ľudová strana!

Veľký kresťanský
Kalendár
 ľudovej strany
 na rok
 1898.

Vydáva :
 Knižtlačiareň Sv. Gerharda.

Cena 30 kr.

V Budapešti.
 Tlačou knižtlačiarne Sv. Gerharda
 Práter-u. 44.

K dostaniu u vydavateľstva „Kreštan“-a, v Budapešti, VIII. Práter-u. 44.

Prekrásne a fajnové obrazy svätých

dľa chyrečných originálov

z Vatikána v Ríme

1 kus len . . . 1 zlatý —
2 kusy „ . . . 1 „ 90 kr.
5 kusov „ . . . 4 „ 50 kr.

Kto cenu napredok pošle, tomu
z d a r m a pošleme obraz.

Svätá Trojica
Sv. Jozef
Maria pomôc
Skrísenie Krista Pána
Svätá Večera
Maria Salome

Sv. Maria
Ježiš Kristus
Sv. Familia
Leo pápež XIII.
Mučenie Ježiša
Ježiš na Kríži
Ecce Homo

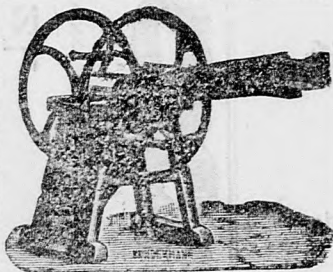
Maria do neba vzata
Ježiša z kríza vkanie
Krsť Ježiša
Miesto narodenia Ježiša
Ježiš do neba ide
A 100 inši.

Mustrové knihy na ohľad zdarma a franko pošleme.

K dostaniu u **Jacques Balog**, Vieden, Wien, II 3 Obere Donaustrasse 51.

MICHAL TRESKOŇ

V Bvčei (Nagy-Bittse, Trencsénmegye).

fabrika na hospodárske mašiny, odporúča pp. hospodárom žetvára, sečkovice, mlátačky, rajtáre, trčery, rozsievačky, šrotovničky, struhadla, mašiny na kapustu, mašiny na moržovanie kukurice, pluh a brány, amohrable, mašiny na lámánie eromovej kôry, mačkadla na slal a boňevky, cirkulárno-ply, mangle na prádlo, decimálne vahy.

Obrazkové cenníky pošlem na žiadosť franko.

Oznam.

Mladší **Károl Hrubálya**, platenický pomocník (z oravskej st.) z osadi pridržiaval sa v meste Zala-Egerszeg. Dňa 2-ho decembra odišiel tu odtiaľ bez gazdovho vedomia, ale jeho starostliví gazda rád by vedel veľajšie jeho zdžzovanie sa, aby ch ho mohol na poriadok priviesť. S tým prosím etených čitateľov **Kreštana v Orave**, jestli by niekto vedel o ňom u koho sa zdržuje, ťetive prosím mne oznámif na moju attresu, srdečný pozdrav

Zala-Egerszeg 14-ho 1897. dec.

Štefan Zácsik.

Lange u. Hals

Kräuter-Thee, Russ. Knöterich (*Polygonum avic.*) ist ein vorzügliches Hausmittel bei allen Erkrankungen der Luftwege. Dieses durch seine wirksamen Eigenschaften besonders aufgedehnt in einzelnen Districten Russlands, wo es eine Höhe bis zu 12 Meter erreicht, nicht zu verwechseln mit dem in Deutschland wachsenden Knöterich. Wer daher an *Phtisis*, *Lufttrübren* (*Bronchial-Katarrh*), *Lungenspitzen-Affektionen*, *Kehlkopf-Entzünd.*, *Asthma*, *Athenmüth.*, *Reizhusten*, *Husten*, *Heiserkeit*, *Bluthusten* etc. etc. leidet, namentlich über dasjenige, welcher den Keim zur *Lungenschwundstucht* in sich vermutet, verlange u. bestrebe sich den Aussuddeuse. Kräuterthees, welcher in 10 Packeten à 10 Gr. in der *Ernst Weidemann, Liebenburg* a. H. v. 1897. in der *Reichh. Apotheke* in *Moskau* zu haben ist. (Allgemein grätig.)

Generai-Debot für Ungarn in der *Diana-Apotheke Budapest.*

Papler makulatúrový

je k dostaniu u nás; metrický cent

stojí 6 zl. 50 kr.